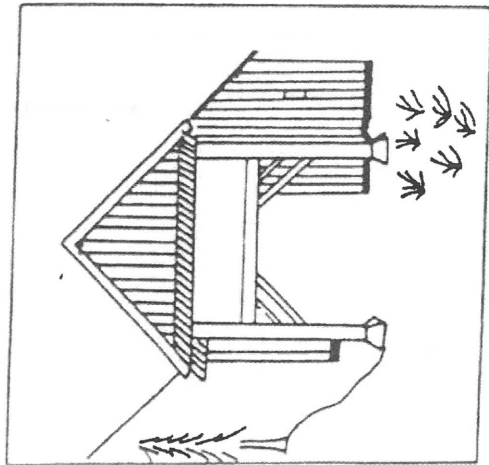

BOHINJ

PANTZOVA ŽIČNICA BLATNI GRABEN

1882 - 1964

GOZDNA UČILNA

OBNOVLJENA 1989 S POMOČJO:
Poslovnega združenja gozdarstva,
Tehniškega muzeja Slovenije,
Sozodnega gospodarstva Bled.

PREDSTAVITEV

Pantzova žičnica je najstarejša še stojeca gozdarska žičnica v Evropi.

Njena izgradnja je prinesla razcvet gozdarstva na Jelovici. Omogočila je gospodarno rabo gozdov (nižji stroški spravila, omogočila spravilo oborine).

Z njenim delovanjem se je pričelo obdobje nacrtnega gospodarjenja v jelovških gozdovih. V ohranjenih nartih lahko se danes občudujemo napredno miselnost takratnih gozdarjev.

LOKACIJA

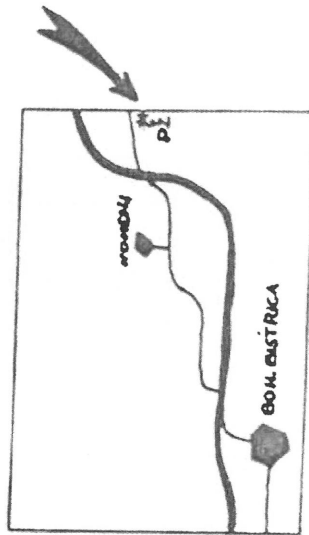
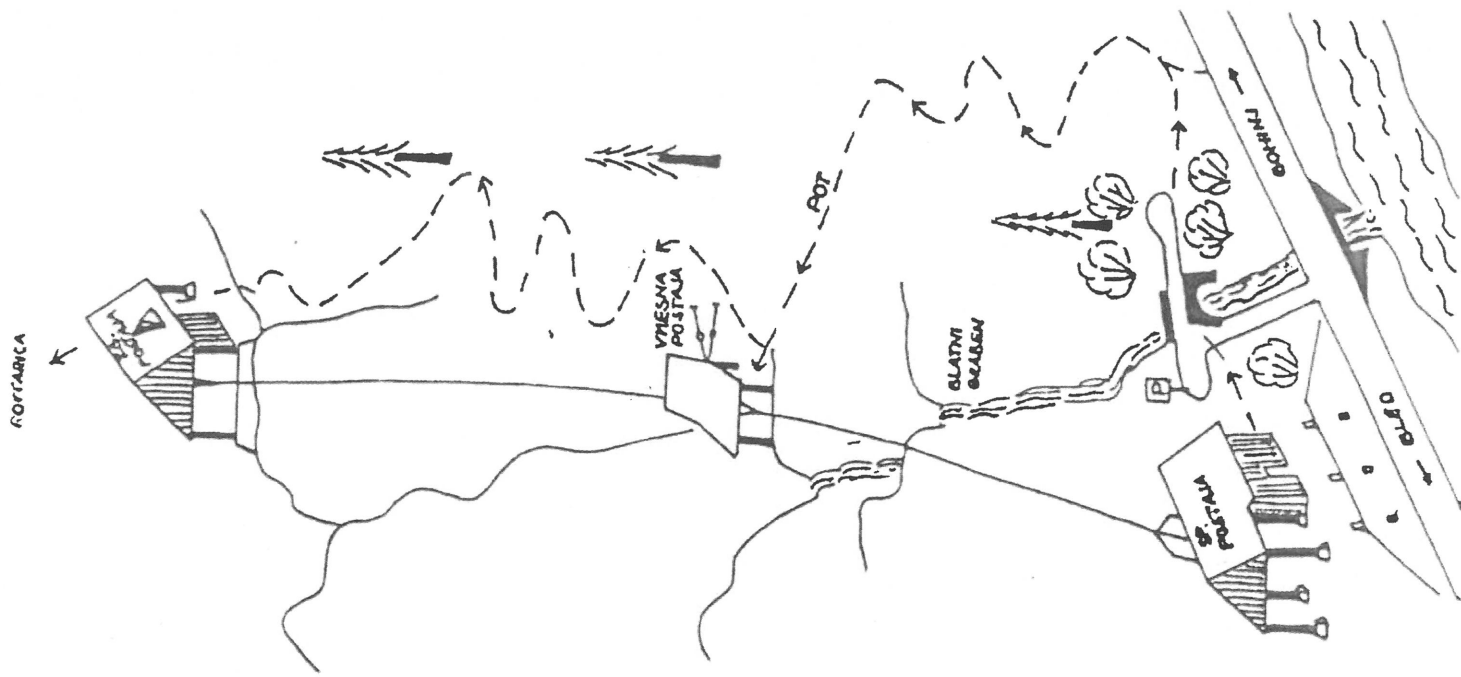
Pantzova žičnica leži v soteski Save Bohinjke.

Spodnja postaja stoji tik ob glavni cesti Bled-Bohinj, v bližini Blatnega grabna, ki odvrta vodo iz barj na Ravtarici.

Nad slapom stoji vmesna postaja (beksel).

Zgornja postaja stoji tik nad prepadnimi pobočji Jelovice. Pod streho skriva izvirni sistem koničnih bobnov za navijanje in odvijanje vlačilne vrvi.

Vse objekte porezuje stara žičničarska pot.

KRATEK ZGODOVINSKI ORIS

Žičnico je leta 1882 zgradila Kranjska industrijska družba (KID), ki je bila lastnica gozdov Jelovice in Pokljuke.

Projekt je pripravil in patentiral ravnatelj družbe ing. Lambert Pontz.

KID je leta 1871 kupila gozdove od propadlega železarija Ruarda. Na dostopnih predelih so bili močno izsekani.

Žičnica Blatni graben je v 82 letih delovanja z Jelovice spravila okoli pol milijona m³ lesa, oglja, drv in lubja. Iz prepeljanega lesa bi lahko v Soteski zgradili 4 m širok Jez, ki bi zapahnil polovico obline.

Transport lesa se je pričel v jeseni z zakladanjem posekanega lesa. S prvim snegom so ga pričeli voziti furmani s konji na zgornjo postajo žičnice. Oglje, drva in lubje so prevzali s samoteznimi sanjami.

Kapaciteta žičnice v delavniki je bila 30 m³ lesa. Po potrebi je delovala celo ponoči. V konicah je vozilo na zgornjo postajo tudi po 40 furmanov in cigarjer.

Hlode so na spodnji postaji valili po drči v Savo in jih plavili do gar (plavajoce grablje) pri zagi v Soteski. Grablje so hlode usmerile v kanal do industrijskega tira, kjer so jih ročno izrlekli. Po razrezu hlodov so rezan les s konji prepe-ljali do železniške postaje Lesce.

Leta 1906 je stekel promet po Bohinjski progi. Soteska je praj zdradi obratov po posredovanju gozdarjev dobila železniško postajo.

TEHNIŠKE POSEBNOSTI

Originalna, Pantzova zamisel je nihajna žična naprava, ki deluje na dvi nosilni vrvi.

Po nosilki se izmenično spuščata in dvigata vozčka. Srečujeta se na izogibalšču (bekselhu).

Na zgornji postaji je zapletena naprava s koničnimi bobni urejala navihanje in odvijanje vlačilnih vrvi.

Obejem je reducirala vplive različnih dolzin zgornjega in spodnjega dela žičnice, ker izogibalšče zaradi teren-renskih razmer ni v sredini tirase.

Izjemno težaven teren je zahteval lomljeno traso v horizontalni in vertikalni smeri.

Žičnica je dolga 660 metrov z višinsko razliko 305 metrov.

Izjemen zgodovinski in tehniški spomenik se nima ustreznega zokonskega varstva.

Sani za ciganje

KRAJEVNE POSEBNOSTI

Ozka dolina Soteske razkriva svet prepadnih pobocij iz trjadnih plastovirih ophencer in bistrre save Bohinjke.

V tem prostoru srečujemo topoljubne, hrbovske in gorske rastlinske združbe, ki spomladi in jeseni obarvajo močnega poboga. Človeška prisotnost (odkritja v Ajdovski luknji) sega v železno dobo.

Za pohodnike in planince je najbolj sfeza ob zicnici, ki nas pripelje do barij na Fortaria. Obiskovalci si lahko ogledajo ostanke stare poti v Bohinji (Stenge), kjer so v skalo vsekana stara železarska znamenja.

Svet Soteske je tako bogat, raznolik, pah presegecenj, da v lepem vrémenju prezinite nepozabne dan.

Prospekt je skromen prispevek gozdarjev DIT GG Bled. Pripravila sta ga Ivan Keber, dipl. ing., in Lojze Budkovič, dipl. ing.